DOMSTOLENS DOM
den 26 november 2002 *

I mål C-100/01,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Conseil d'État (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Ministre de l'Intérieur

och

Aitor Oteiza Olazabal,

angående tolkningen av artiklarna 6, 8a och 48 i EG-fördraget (nu artiklarna 12 EG, 18 EG och 39 EG i ändrad lydelse) samt av rådets direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa (EGT 56, 1964, s. 850; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 28),

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena J.-P. Puissochet, M. Wathelet och R. Schintgen samt domarna C. Gulmann, D.A.O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (referent), V. Skouris, F. Macken och N. Colneric, S. von Bahr och J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: A. Tizzano,
justitiesekreterare: byrådirektören M.-F. Contet,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Aitor Oteiza Olazabal, genom D. Rouget, avocat

— Frankrikes regering, genom R. Abraham, G. de Bergues och C. Chevallier, samtliga i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom Abogacía del Estado,

— Italiens regering, genom U. Leanza, i egenskap av ombud, biträdd av F. Quadri, avvocato dello Stato,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom D. Martin och C. O'Reilly, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 15 januari 2002 av: A. Oteiza Olazabal, företrädd av advokaten D. Rouget, Frankrikes regering, företrädd av R. Abraham och C. Bergeot, i egenskap av ombud, Belgiens regering, företrädd av A. Snoecx, i egenskap av ombud, Spaniens regering, företrädd av Abogacía del Estado, och kommissionen, företrädd av D. Martin och C. O'Reilly,

och efter att den 25 april 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Conseil d'État har, genom beslut av den 29 december 2000 som inkom till domstolen den 28 februari 2001, i enlighet med artikel 234 EG ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 6, 8a och 48 i EG-fördraget (nu artiklarna 12 EG, 18 EG och 39 EG i ändrad lydelse) samt av rådets direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa (EGT 56, 1964, s. 850; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 28).

2 Dessa frågor har uppkommit i en tvist mellan Ministre de l'Intérieur (inrikesministern) i Frankrike och den spanske medborgaren Aitor Oteiza Olazabal angående huruvida åtgärder som begränsar uppehållsrätten för Aitor Oteiza Olazabal till en del av Frankrikes territorium är lagenliga.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapsrätten

3 I artikel 6 första stycket i fördraget föreskrivs följande:

"Inom detta fördrags tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördraget, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden."

4 I artikel 8a.1 i fördraget föreskrivs följande:

"Varje unionsmedborgare skall ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i detta fördrag och i bestämmelserna om genomförande av fördraget."

5 Enligt artikel 48 i fördraget gäller följande:

"1. Fri rörlighet för arbetstagare skall säkerställas inom gemenskapen senast vid övergångstidens utgång.

2. Denna fria rörlighet skall innebära att all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet skall avskaffas vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor.

3. Den skall med förbehåll för de begränsningar som grundas på hänsyn till allmän or dning säkerhet och hälsa innefatta rätt att

a) anta faktiska erbjudanden om anställning,

b) förflytta sig fritt inom medlemsstaternas territorium för detta ändamål,

c) uppehålla sig i en medlemsstat i syfte att inneha anställning där i överensstämmelse med de lagar och andra författningar som gäller för anställning av medborgare i den staten,

..."

6 I artikel 2.1 i direktiv 64/221 föreskrivs följande:

"Detta direktiv gäller alla åtgärder som beslutats av medlemsstaterna med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa rörande inresa i respektive stat, utfärdande eller förnyande av uppehållstillstånd eller utvisning ur staten."

7 I artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 64/221 föreskrivs följande:

"1. Åtgärder vidtagna med hänsyn till allmän ordning eller säkerhet skall grunda sig uteslutande på den berörda personens eget uppförande.

2. Tidigare domar för brott skall inte i sig utgöra anledning att vidta sådana åtgärder."

8 Enligt ordalydelsen i artikel 6.1 a i rådets direktiv 68/360/EEG av den 15 oktober 1968 om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom gemenskapen för medlemsstaternas arbetstagare och deras familjer (EGT L 257, s. 13; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 44) måste uppehållstillståndet för migrerande arbetstagare "vara giltigt inom hela den utfärdande medlemsstatens territorium".

9 Enligt artikel 10 i direktiv 68/360 gäller följande:

"Medlemsstaterna får inte avvika från detta direktivs bestämmelser utom med hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa."

Nationell rätt

10 I artikel 2 i décret n° 46-448 du 18 mars 1946 portant application des articles 8 et 36 de l'ordonnance du 2 novembre 1945 relative aux conditions d'entrée et de séjour des étrangers en France (om tillämpning av artiklarna 8 och 36 i beslut av den 2 november 1945 om villkoren för utlänningar att resa in och uppehålla sig i Frankrike) i dess lydelse enligt dekret nr 93-1285 av den 6 december 1993 (JORF av den 8 december 1993, s. 17045, nedan kallat dekret nr 46-448) föreskrivs följande:

"Med undantag för vad som föreskrivs i artikel 1 får utlänningar fritt uppehålla sig och röra sig i Frankrike.

Inrikesministern får dock genom dekret avgöra i vilka departement utlänningar, från dagen för offentliggörandet av ett sådant dekret, inte får bosätta sig utan att först ha beviljats tillstånd av prefekten för det område till vilket utlänningen vill flytta.

I uppehållstillståndet för utlänningar som är bosatta i dessa departement skall särskilt anges att de gäller ifrågavarande departement.

När en utlänning utan uppehållstillstånd på grund av sitt beteende eller sina antecedentia skall göras till föremål för särskild övervakning, kan inrikesministern förbjuda honom att bosätta sig i ett eller flera departement. Prefekten kan, under samma förutsättningar, begränsa den territoriella giltigheten för utlänningens uppehållstillstånd eller för det dokument som den berörda personen försetts med, till ett departement eller till ett eller flera distrikt inom detta departement. Inrikesministerns eller prefektens beslut anges på den berörda personens uppehållstillstånd.

De utlänningar som avses i föregående stycke får inte röra sig fritt utanför det område för vilket deras uppehållstillstånd är giltigt utan att ha ett tillstånd utfärdat av poliskommissariatet eller, i avsaknad av poliskommissariat, av gendarmeriet på den plats där de är bosatta.

Den utlänning som, med åsidosättande av bestämmelserna i denna artikel, bosatt sig eller uppehåller sig inom ett avgränsat område straffas i enlighet med vad som stadgas för femte gradens överträdelser."

Tvisten vid den nationella domstolen

11 Det framgår av beslutet om hänskjutande och av handlingarna i målet att Aitor Oteiza Olazabal är spansk medborgare av baskisk härkomst. Han reste från Spanien till Frankrike i juli 1986, där han sökte flyktingstatus. Ansökan avslogs emellertid.

12 Aitor Oteiza Olazabal var föremål för ett ingripande på franskt territorium den 23 april 1988 inom ramen för utredningen av kidnappningen av en företagsledare i Bilbao (Spanien), som ETA tagit på sig ansvaret för. Den 8 juli 1991 dömdes han i ett brottmål av Tribunal de grande instance de Paris (Frankrike) till fängelse i 18 månader, varav 8 månader villkorligt, och förbjöds att uppehålla sig i landet under 4 år för samröre med brottslingar i syfte att störa allmän ordning genom terror och hot.

13 Aitor Oteiza Olazabal åberopade att han var gemenskapsmedborgare och ansökte om ett carte de résident (identitetskort för fast bosatta). De franska myndigheterna avslog ansökan, men beviljade honom ett tillfälligt uppehållstillstånd. Han stod för övrigt under särskild övervakning enligt artikel 2 i dekret nr 46-448, vilket innefattade förbud mot att uppehålla sig i nio departement. Denna åtgärd var i kraft fram till juli 1995.

14 År 1996 beslöt Aitor Oteiza Olazabal att lämna departementet Hauts-de-Seine (regionen Ile-de-France), där han fram till dess hade varit bosatt, för att flytta till departementet Pyrénées-Atlantiques (regionen Aquitaine), som gränsar till Spanien, närmare bestämt till den autonoma regionen Baskien.

15 Med beaktande av uppgifter från polisen om att Aitor Oteiza Olazabal fortsatte att ha kontakt med ETA beslutade inrikesministern genom en kungörelse av den 21 mars 1996 med tillämpning av artikel 2 i dekret nr 46-448 att förbjuda Aitor Oteiza Olazabal att uppehålla sig i 31 departement, för att avlägsna honom från Spaniens gräns. Prefekten i Hauts-de-Seine förbjöd genom kungörelse av den 25 juni 1996 Aitor Oteiza Olazabal att utan tillstånd lämna detta departement.

16 Aitor Oteiza Olazabal väckte talan om ogiltigförklaring av dessa två beslut vid Tribunal administratif de Paris (Frankrike), som undanröjde dem genom dom av den 7 juli 1997. Denna dom fastställdes av Cour administrative d'appel de Paris (Frankrike) genom dom av den 18 februari 1999.

17 Dessa domstolar fann att bestämmelserna i artiklarna 6, 8a och 48 i fördraget samt bestämmelserna i direktiv 64/221, i den tolkning som domstolen givit dessa i dom av den 28 oktober 1975 i mål 36/75, Rutili (REG 1975, s. 1219), utgjorde hinder mot att vidta sådana åtgärder mot Aitor Oteiza Olazabal.

18 Inrikesministern överklagade domen från Cour administrative d'appel till Conseil d'État.

19 Conseil d'État fann för det första att även om varje unionsmedborgare enligt artikel 8a i fördraget har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, är detta under förutsättning att inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördraget och i bestämmelserna om genomförande av detta. På samma sätt gäller förbudet mot all diskriminering på grund av nationalitet i artikel 6 i fördraget enbart inom fördragets tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördraget. När det i artikel 48.1 i fördraget anges att fri rörlighet för arbetstagare skall säkerställas inom gemenskapen och i artikel 48.3 i fördraget anges att denna frihet skall innefatta rätt att anta faktiska erbjudanden om anställning och att förflytta sig fritt inom medlemsstaternas territorier för detta ändamål, anges detta uttryckligen med förbehåll för de begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa.

20 Conseil d'État angav därefter att enligt domstolens rättspraxis ger undantagsbestämmelsen i artikel 48.3 i fördraget medlemsstaterna rätt att, av hänsyn till allmän ordning, vägra medborgare från andra medlemsstater att resa in i det nationella territoriet eller att utvisa dem från detta, åtgärder som medlemsstaterna inte kan vidta mot sina egna medborgare.

21 Conseil d'État konstaterade slutligen att det enligt proportionalitetsprincipen krävs att de åtgärder som vidtas av hänsyn till allmän ordning är ägnade att säkerställa att det avsedda målet uppnås och inte går utöver vad som är nödvändigt i detta avseende. Conseil d'État betonade härvid att en åtgärd som begränsar den territoriella giltigheten av ett uppehållstillstånd i detta avseende är mindre inskränkande än ett utvisningsbeslut.

22 Eftersom Conseil d'État, mot bakgrund av dessa beaktanden, tvivlade på huruvida en åtgärd, varigenom rätten att uppehålla sig på en medlemsstats territorium begränsas för en medborgare från en annan medlemsstat, är giltig med avseende på gemenskapsrätten, beslutade den att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Utgör artiklarna 6, 8a och 48 i Romfördraget (nu artiklarna 12 [EG], 18 [EG] respektive 39 [EG], proportionalitetsprincipen som är tillämplig i gemenskapsrätten samt de sekundärrättsbestämmelser som antagits för att säkerställa genomförandet av fördraget och särskilt direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 hinder för att en medlemsstat, gentemot en medborgare i en annan medlemsstat som omfattas av fördragets bestämmelser, vidtar en administrativ ordningsåtgärd som, med förbehåll för att åtgärdens lagenlighet kan bli föremål för domstolsprövning, begränsar medborgarens rätt att uppehålla sig i landet till att avse en del av detta, när hänsyn till allmän ordning hindrar att personen uppehåller sig i resten av landet, eller är ett totalförbud som avser hela landet och som antas i enlighet med nationell lagstiftning den enda åtgärd för att inskränka hans rätt att uppehålla sig i landet som lagligen kan vidtas mot denne medborgare?"

Svaret på prövningen av tolkningsfrågan

23 Inledningsvis skall det fastställas vilka bestämmelser i fördraget som är tillämpliga i ett mål som det vid den nationella domstolen. Det framgår härvid av de yttranden som avgivits till domstolen att Aitor Oteiza Olazabal har varit anställd under hela den tid som är relevant i målet.

24 Målet omfattas av tillämpningsområdet för artikel 48 i fördraget.

25 Det är därmed inte nödvändigt att tolka artikel 6 i fördraget. Denna bestämmelse avser den allmänna principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet och kan endast tillämpas självständigt i situationer som omfattas av gemenskapsrätten, men för vilka inga särskilda regler som hindrar diskriminering har föreskrivits i fördraget (se bland annat dom av den 25 juni 1997 i mål C-131/96, Mora Romero, REG 1997, s. I-3659, punkt 10).

26 Artikel 8a i fördraget, i vilken rätten för varje unionsmedborgare att fritt resa och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier anges i allmänna ordalag, har uttryckts mer specifikt i artikel 48 i fördraget beträffande den fria rörligheten för arbetstagare. Eftersom omständigheterna i målet vid den nationella domstolen omfattas av den sistnämnda bestämmelsen, är det inte nödvändigt att uttala sig om tolkningen av artikel 8a i fördraget (se, beträffande etableringsfriheten, dom av den 29 februari 1996 i mål C-193/94, Skanavi och Chryssanthakopoulos, REG 1996, s. I-929, punkt 22).

27 I artikel 48 i fördraget säkerställs rätten för medlemsstaternas medborgare att uppehålla sig i en annan medlemsstat i syfte att inneha anställning där. Enligt artikel 48.3 kan denna rätt emellertid begränsas om detta grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa.

28 I det ovannämnda målet Rutili, som den hänskjutande domstolen hänvisar till, ställdes en fråga till domstolen avseende tolkningen av begreppet "begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning". Domstolen lämnade härvid ett antal klargöranden.

29 Domstolen besvarade tolkningsfrågorna med att uttrycket "med förbehåll för de begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning" i artikel 48 i fördraget inte endast avser bestämmelser i lagar och andra författningar som varje medlemsstat har antagit för att, inom sitt eget territorium, begränsa den fria rörligheten för andra medlemsstaters medborgare och deras rätt att uppehålla sig där, utan även de individuella beslut som fattas vid tillämpningen av sådana bestämmelser.

30 Domstolen fastslog därefter att vid bedömningen av om åtgärder som är avsedda att skydda allmän ordning är berättigade, skall alla gemenskapsrättsliga regler beaktas som har till syfte dels att begränsa medlemsstaternas befogenhet att göra skönsmässiga bedömningar i detta avseende, dels att säkerställa att de personer som på grund härav utsätts för begränsande åtgärder kan tillvarata sina rättigheter.

31 Domstolen tillade att sådana begränsningar och garantier framför allt följer av medlemsstaternas skyldighet att endast grunda vidtagna åtgärder på den aktuella personens eget uppförande, att avstå från varje åtgärd som kan utnyttjas för syften som saknar samband med behovet av allmän ordning eller som kan skada utövandet av fackliga rättigheter och att genast underrätta varje person som är föremål för en begränsande åtgärd om skälen till beslutet, med undantag av de

fall då detta strider mot statens säkerhetsintressen, och slutligen att säkerställa ett effektivt utnyttjande av rättsmedlen.

32 Domstolen fastslog särskilt att åtgärder som begränsar rätten att uppehålla sig till en del av ett nationellt territorium kan vidtas av en medlemsstat i förhållande till medborgare i andra medlemsstater, som omfattas av bestämmelserna i fördraget, endast i de fall och under de förutsättningar då sådana åtgärder kan vidtas avseende den berörda statens egna medborgare.

33 Detta svar är av central betydelse i målet vid den nationella domstolen och skall sättas in i sitt sammanhang, detta för att ge den hänskjutande domstolen i förevarande mål ett användbart svar.

34 Det skall härvid erinras om att det ovannämnda målet Rutili gällde det förhållandet att en italiensk medborgare som bodde i Frankrike sedan födelsen hade, på grund av sitt politiska och fackliga engagemang, varit föremål för åtgärder i denna medlemsstat, varigenom hans uppehållsrätt inskränktes. Viss verksamhet lades honom till last, som framför allt bestod i aktiviteter med politisk underton under de nationella valen i mars 1967 och händelserna i maj och juni 1968 samt i att han deltagit i en demonstration under nationaldagsfirandet den 14 juli 1968.

35 Svaranden i målet vid den nationella domstolen har å andra sidan dömts till fängelse i 18 månader och förbjudits att uppehålla sig i landet under fyra år för samröre med brottslingar i syfte att störa allmän ordning genom terror och hot. Det framgår av handlingarna i målet att de administrativa ordningsåtgärder som vidtagits mot denne svarande och som är föremål för lagprövning i förfarandet vid den nationella domstolen motiverades av att han var medlem i en väpnad och organiserad grupp, vars verksamhet hotade den allmänna ordningen på franskt territorium. Att avvärja sådan verksamhet kan även anses vara relevant för att upprätthålla den allmänna säkerheten.

36 Det skall dessutom påpekas att den hänskjutande domstolen i det ovannämnda målet Rutili var tveksam till om en sådan konkret situation som den som Rutili befann sig i — han hade utövat sin rätt att vara fackligt verksam — gjorde att det var befogat att vidta åtgärder för att upprätthålla den allmänna ordningen. I förevarande mål är den hänskjutande domstolens utgångspunkt däremot att den migrerande arbetstagare som det är fråga om i målet vid den nationella domstolen inte kan tillåtas uppehålla sig på en del av territoriet av skäl som hänför sig till allmän ordning och att det med hänsyn till den allmänna ordningen kan vara motiverat att fatta beslut om förbud att vistas i landet i dess helhet om möjligheter saknas att besluta om förbud att vistas på en del av territoriet.

37 Under dessa förhållanden är det nödvändigt att utreda om artikel 48 i fördraget utgör hinder för en medlemsstat att vidta administrativa ordningsåtgärder som begränsar uppehållsrätten för en migrerande arbetstagare som är medborgare i en annan medlemsstat till en del av det nationella territoriet.

38 Det framgår, som generaladvokaten har betonat i punkt 29 i förslaget till avgörande, inte av ordalydelsen i artikel 48.3 i fördraget att begränsningar av arbetstagarnas fria rörlighet som motiveras av skäl som hänför sig till allmän ordning alltid skall ha samma geografiska räckvidd som de rättigheter som framgår av denna bestämmelse. Denna tolkning strider inte heller mot sekundärrätten. Trots att det enligt artikel 6.1 a i direktiv 68/360 fordras att uppehållstillståndet skall vara giltigt inom hela den utfärdande medlemsstatens territorium är det enligt artikel 10 i samma direktiv tillåtet att avvika från denna bestämmelse, särskilt av skäl som hänför sig till allmän ordning.

39 Det skall erinras om att medlemsstaterna, genom undantaget i artikel 48.3 i fördraget, har möjlighet att begränsa den fria rörligheten för arbetstagare om det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 oktober 1977 i mål 30/77, Bouchereau, REG 1977, s. 1999, svensk specialutgåva, volym 3, s. 459, punkt 35, och av den 5 februari 1991 i mål C-363/89, Roux, REG 1991, s. I-273, punkt 30).

40 Domstolen har vid ett flertal tillfällen fastslagit att enligt de undantag som införts i artikel 48 i fördraget och artikel 56 i EG-fördraget (nu artikel 46 EG i ändrad lydelse) har medlemsstaterna, bland annat av hänsyn till allmän ordning, rätt att vidta åtgärder mot andra medlemsstaters medborgare som de inte kan vidta mot sina egna medborgare, eftersom de inte kan utvisa de sistnämnda från det nationella territoriet eller vägra dem rätt att resa in i detta (se dom av den 4 december 1974 i mål 41/74, Van Duyn, REG 1974, s. 1337, punkterna 22 och 23, svensk specialutgåva, volym 2, s. 389, av den 18 maj 1982 i de förenade målen 115/81 och 116/81, Adoui och Cornuaille, REG 1982, s. 1665, punkt 7, svensk specialutgåva, volym 4, s. 443, av den 17 juni 1997 i de förenade målen C-65/95 och C-111/95, Shingara och Radiom, REG 1997, s. I-3343, punkt 28, och av den 19 januari 1999 i mål C-348/96, Calfa, REG 1999, s. I-11, punkt 20).

41 Vid de tillfällen då medborgare i andra medlemsstater kan utvisas eller förbjudas att uppehålla sig i landet, kan även mindre stränga åtgärder vidtas mot dem, såsom partiell inskränkning av uppehållsrätten av skäl som hänför sig till allmän ordning, utan att det är nödvändigt att den ifrågavarande medlemsstaten vidtar likadana åtgärder mot sina egna medborgare.

42 Det skall emellertid erinras om att en medlemsstat inte får vidta åtgärder mot en medborgare från en annan medlemsstat med stöd av undantagsbestämmelserna om allmän ordning i artiklarna 48 och 56 i fördraget på grund av ett uppträdande som medlemsstaten inte försöker förhindra när det gäller de egna medborgarna genom att vidta repressiva åtgärder eller andra faktiska och effektiva åtgärder.

43 Det skall även erinras om att en åtgärd varigenom en av de grundläggande friheter inskränks som säkerställs i fördraget är befogad endast om proportionalitetsprincipen iakttas. En sådan åtgärd skall härvid vara ägnad att säkerställa förverkligandet av den målsättning som eftersträvas genom den och den skall inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå denna målsättning (dom av den 30 november 1995 i mål C-55/94, Gebhard, REG 1995, s. I-4165, punkt 37).

44 Det är i övrigt viktigt att betona att det ankommer på de nationella domstolarna att kontrollera att de åtgärder som vidtagits i det förevarande fallet faktiskt hänför sig till ett individuellt uppträdande som utgör ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller säkerheten och att åtgärderna i övrigt är förenliga med proportionalitetsprincipen.

45 Den nationella domstolens fråga skall således besvaras med att varken artikel 48 i fördraget eller bestämmelser i sekundärrätten varigenom den fria rörligheten för arbetstagare genomförs utgör hinder för en medlemsstat att vidta administrativa ordningsåtgärder som begränsar uppehållsrätten för en migrerande arbetstagare som är medborgare i en annan medlemsstat till en del av det nationella territoriet under följande förutsättningar:

— Detta är befogat av skäl som hänför sig till den allmänna ordningen eller säkerheten och som grundas på arbetstagarens individuella uppträdande.

— Om en sådan möjlighet inte förelåg skulle den enda följden, med hänsyn till omständigheternas allvar, kunna bli utvisning eller förbud att uppehålla sig i landet.

— Den berörda medlemsstaten vidtar repressiva åtgärder eller andra faktiska och effektiva åtgärder mot det uppträdande som den avser att förhindra när dess egna medborgare uppträder på detta sätt.

Rättegångskostnader

46 De kostnader som har förorsakats den franska, den belgiska, den spanska och den italienska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående den fråga som genom beslut av den 29 december 2000 har ställts av Conseil d'État — följande dom:

Varken artikel 48 i EG-fördraget (nu artikel 39 EG i ändrad lydelse) eller bestämmelser i sekundärrätten varigenom den fria rörligheten för arbetstagare genomförs utgör hinder för en medlemsstat att vidta administrativa ordningsåtgärder som begränsar uppehållsrätten för en migrerande arbetstagare som är medborgare i en annan medlemsstat till en del av det nationella territoriet under följande förutsättningar:

— **Detta är befogat av skäl som hänför sig till den allmänna ordningen eller säkerheten och som grundas på arbetstagarens individuella uppträdande.**

— **Om en sådan möjlighet inte förelåg skulle den enda följden, med hänsyn till omständigheternas allvar, kunna bli utvisning eller förbud att uppehålla sig i landet.**

— **Den berörda medlemsstaten vidtar repressiva åtgärder eller andra faktiska och effektiva åtgärder mot det uppträdande som den avser att förhindra när dess egna medborgare uppträder på detta sätt.**

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Wathelet
Schintgen	Gulmann	Edward
La Pergola	Jann	Skouris
Macken	Colneric	von Bahr
	Cunha Rodrigues	

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 26 november 2002.

R. Grass — Justitiesekreterare

G.C. Rodríguez Iglesias — Ordförande